

TENTOONSTELLING DE WAAIERCOLLECTIE FELIX TAL

16 MAART t/m
21 MEI 1967

CENTRAAL MUSEUM
UTRECHT

BIBLIOTHECA Agnietenstraat 11
CE (Buslijnen 8 en 11) M

Ant. M.

R0466

De waaier is ontstaan als een instrument voor het verdrijven van vliegen, het aanwakkeren van vuur, en om koelte toe te wuiven. Vooral om de laatste reden werden de eerste waaiers in het warme Oosten zowel door mannen als vrouwen gebruikt. Vandaar kwam de waaier naar onze streken, en ontwikkelde zich geleidelijk tot een galant en luxueus modeaccessoire.

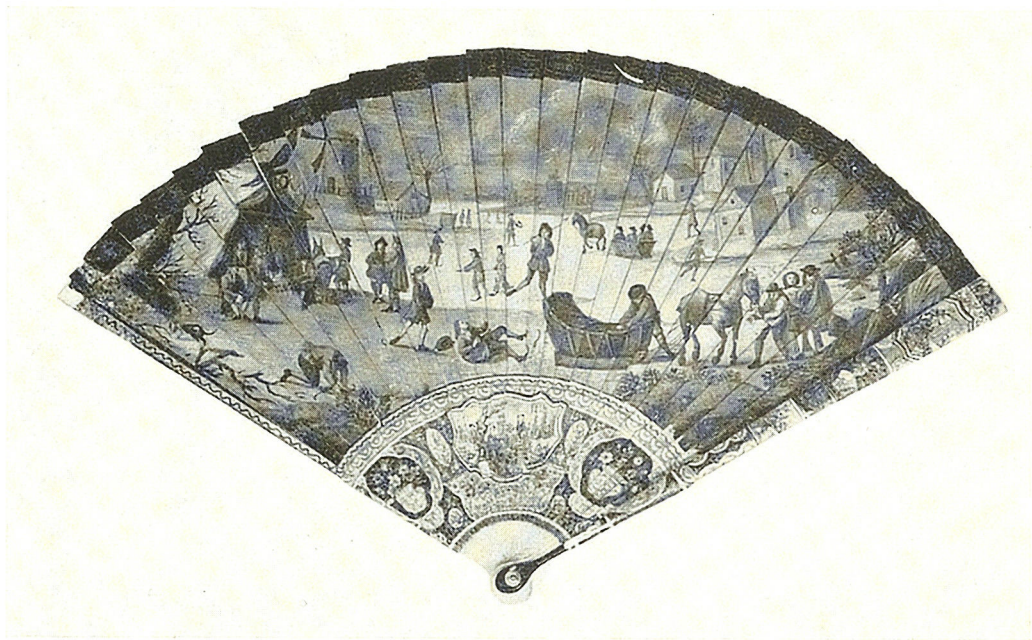
In de 18e eeuw werd de waaier, nadat het hanteren ervan meer algemeen was geworden, opgenomen bij de voor de hogere standen onontbeerlijke gebruiksvoorwerpen en voorzien van een uitvoerig ritueel. De dames aan het hof van Versailles bijvoorbeeld was het verboden om in tegenwoordigheid van de koningin de waaier te openen; alleen wanneer een hofdame de eer te beurt viel hare majesteit iets aan te bieden, moest het op de uitgespreide waaier worden aangereikt.

Een hoogtepunt in de waaiergeschiedenis vormen de Franse bladen van de 18e eeuw. Het maken van waaiers was zo'n belangrijke en ook als zodanig erkende bezigheid, dat de waaiermakers in speciale gilden waren verenigd, die er op toe zagen dat aan de kwaliteit de hoogste eisen werden gesteld. Zeldzaam zijn de waaiers, genoemd naar de gebroeders Martin, die een glanzende vernis hebben uitgevonden om het schilderwerk op de waaiers tegen allerlei invloeden van buitenaf te beschermen. Bij de Vernis Martinwaaier is de beschildering meestal aan beide zijden op het ivoor aangebracht.

Hoewel het gebruik van de waaier zelf thans vrijwel tot het verleden behoort, blijft zijn betekenis als uiting van kunstzin en cultuurgeschiedenis bestaan.

De tentoonstelling die het Centraal Museum thans presenteert, omvat 180 waaiers uit de grote collectie van de Amsterdamse verzamelaar Felix Tal. Zijn collectie, die in ongeveer 40 jaar tot stand is gekomen en omstreeks drie eeuwen waaiers vertegenwoordigt, omvat exemplaren, waaronder uiterst zeldzame, in de meest uiteenlopende vormen, materialen en decoraties.

Het zal voor het kunstminnend publiek een verrassende openbaring zijn de hoge kwaliteit van schilder- en tekenkunst op vele van deze waaiers van dichterbij te beschouwen. Voor meer historisch geïnteresseerden roept de waaier vooral het society-leven van het Ancien Régime op, doorweven met politieke, amoureuze en ongelooflijke anecdotes.

Ivoren waaier, met ijsbaan in Hollandse trant. Midden 18e eeuw.

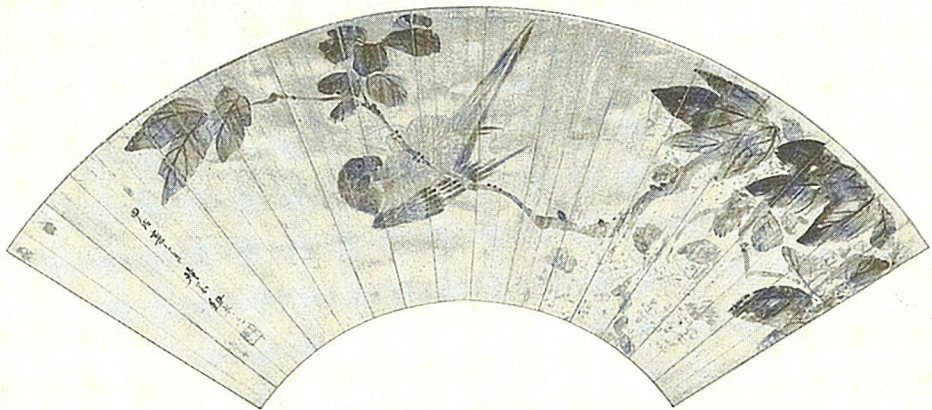
Abbeeding op voorzijde:

*Papieren waaier met voorstelling van een speelzaal.
Frans, omstreeks 1760. Gesigneerd C. Natoire.*

biedermeier

Een stel haardwaaiers met portretten van Frederik Hendrik en Amalia van Solms.
Vermoedelijk Hollands, 2e kwart 17e eeuw.

Papieren waaierblad.
Japans, 18e eeuw.

De tentoonstelling is geopend:

werkdagen	10-17 uur
zondagen	13-17 uur
dinsdagavond	20-22 uur

Toegangsprijs :

. . . . .	f 0,75 p.p.
Houders van jaar kaarten en groepen van minstens 10 personen	f 0,40 p.p.
Zaterdagmiddag, dinsdagavond	f 0,40 p.p.
Scholieren zonder kaart in groepsverband	f 0,20 p.p.
Houders van schoolkaarten	gratis

Bezoekers van de tentoonstelling hebben tevens kosteloos toegang tot de permanente verzameling van het museum.

Catalogus : Geïllustreerde catalogus verkrijgbaar.

Rondleidingen :

Iedere dinsdagavond te 20 uur voor groepen na voorafgaande aanmelding.

Bovendien van maandag t/m vrijdag (10-12 uur en 14-17 uur) op verzoek voor groepen van minstens 10 personen

Kosten (buiten de toegangsprijs)	f 0,50 p.p.
Houders van schoolkaarten in groepsverband . . .	gratis
Scholieren zonder kaart in groepsverband	f 0,25 p.p.